

— Nismo li mogli i bez tebe, zajauka zemlja. Zakoni se zacrveniše. Običaje uhvatiše trnci. Službenost se grčila.

— Što hoćeš?

— Nisam donio mir, nego mač!

Povijest pusti suzu. Čovjek utonu u duboku malenost. Obuze ga strah. Zašto je došao? Zašto je napustio knjige? Zašto je pobjegao iz legende? Zašto je postao zbilja?

Čovjek je bio iznenađen. Njegovo vrijeme preplašeno. Ljudska učmalost je bila prevarena. Nato čovjek nije bio spreman. To nije mogao oprostiti. Ljudski se moralo djelovati.

Njega je trebalo vratiti u knjige. U legendu. Tamo gdje je i bio. Mogao je biti nada, ali zbilja nikako.

Ljudska nespремnost preuze odgovornost. Povijest se pribere. Stoljeća se smiriše. Norme odahnuše. Zakoni se upustiše. Garniture se zasjajiše. Nespремni mrak nije htio priznati svoju zoru, svoje svjetlo, i ostade u crnoj sjeni istine.

Njega, u znojnoj plahti, izvedoše na sjajni Lithostrotos.

»Ja sam Svjetlo« stajaše pred službenim mrakom.
Pred čovjekom, za čovjeka!

Odgovarao je za Istinu. Za Put. Za Svjetlost. Za svoju zbiljnost.

Učinio je čovjek jedino što je mogao. Svojim maksimumom prikovao Ga je za drveni križ.

Raspeti Nazarećanin ostavio je čovjeku njegov mir. Opet je čovjek mirno jeo, karijezirao egzistenciju i bio ljudski sretan.

Službeni povijesni higijeničari vratiše Ga u legendu. Vratiše Ga u knjige.

Put, Svjetlo i Istina — postade dio literature. Predmet simpozija. Možda, ekstravagancije. Možda, san očajnika. Ili, predobjedna meditacija povijesnih nastavljača.

Put, Svjetlo i Istina — postade san svojih mogućih sudaca.

A zbilja svih onih koji trenutno sjede na vlastitom ovozemnom Lithostrotosu.

U IGRI CRTEŽA, PIJESKA, VODE I NEBA

Stanislava Adamić

Zaigrah — tko zna po koji put — suludo i smjelo. Skrivah se iza svoga, iza Tvoga lica. Mišljah: moj je izbor. Otac voli da se dijete igra. Zato je Otac. I da se veseli veselju djeteta. On će usmjeriti zadnji potez. On zna što dijete želi. I sposobnost njegova hoda. I umijeće kretnje. On, na kraju, prozire i sve boje njegove priče i umije ih pretvoriti u nebo.

Tko zna po koji put: pokušah i — promaših. U nekoj dijaboličnoj upornosti, jer zemlja treba da se lista, na zemlji sve je od zemlje. I pad je rast. Treba baciti sjeme da se uspravi biljka. I rana ima svoj otvor u Svemir. I ponornica krvi svoj trenutak otkrivenja Suncu.

Ponavljah naučena imena. Izmišljah imena. I nekako mi je toplo, najtoplije u Ocu. On je blagonaklono promatrao moje crteže u pijesku i u površini vode, moj stih u lovu na zvijezde koji nije bio molitva. Jer dijete ne mora uvijek znati što hoće. Dijete se zapravo igra. Zato je prostor zemlje. Treba izmišljati vrtove i pijesak pretvarati u kule.

Gospodine, ne znam kada je započela ta igra, još manje mi je znam njezin domet. Ali mi je do igre. Usprkos svemu — i vatre i vodoskoka, i riječi i njihovih skrivenih snova. Četiri strane svijeta moje su karte, četiri godišnja doba njihov postojani i prevrtljivi cvijet, četiri lista djeteline — kad zataji dobrota. Ima jedna kap u kojoj se ogleda sunce. I kap je more. I sva su mora u jednoj kaplji kad se oko gane od Tvoje ljepote, Bože.

Učitelju. Moje ruke su glazbeno srce i ne umiju se zaustaviti. Jučerašnji pokret u susretu i ne-susretu. Današnji grč od oštine stvari, zebnja zbog njena izmicanja. Ti si bio — i nisi bio. Ja izmišljah igru skrivanja. U sebi dozivah sve obrise svetinja i srce pozivah na gozbu. I makar zamišljah tijelo kao nešto od Anđela, prepoznah ga u nekom pepeljestom odsjaju boli.

Moj hod prema Tebi nije bio bez pratnje. Spoticah se o tuđi korak. Zapravo ne znam je li to bio *moj* hod — u izmjeničnoj igri kamena i magle, ulice i slijepog puta groblja.

Pokušaj pjesme bila je želja rasterećenja. Nešto najsličnije srcu kroz umor je naziralo i hodočašće i sprovod.

Oče najbolji. Oče jedini dobri! Ti znaš sve. Dijete ne mora znati. Zašto naslage znanja i rasap u Neznanju. Napor misli i tjeskobna praznina u nehotičnom mimoilaženju molitve.

Cijenkah se. S Tobom. Sa svojim suigračima. Sa suputnicima i supatnicima. Previdenh vrijednost evanđeoskog blaga za volju iznenađenja sajamskih opsjenara, rebusa i horoskopâ, droge s okusom lijeka slova, brojke i ekranâ.

Na kraju krajeva — meni i nije do igre. Samo mi se čini. Svi smo umorni. I vid nam je poremećen. Nema maske bez traga rane, i ja sam protiv volje u kolu lakrdijašâ, koji izigraše radost. Nije moja krivnja da u rukama ne prepoznah pandže i ujed u smijehu. Ako je samoća kruh naš svagdanji, — i ja sam sama — preostaje samo jedan Otac i obećana Mati. I jedna Igra. Bar nešto od srca — da tijelo i duša ne svisnu. I neka prestanu mudrovanja o domeni tijela, o prostorima duše. Neka prestane sve. Ja bih našu igru, Oče. I moj nesmotreni, nehotice pogrešni potez, očinski usmjeri. Jer, ti si Otac. I Tvoj je na kraju i izbor igre i smisao poraza. I Smisao. Uvjerenje da zapravo i nema poraza ni promašaja, ni raskoši ni bijede. Nitko ne gubi. Ni ja, jer me Otac ljubi. I to je dosta.